

**AKADEMİDE BİR TEVARÜS
HİKÂYESİ: MESLEKTE 40. YILI
İÇİN ÖĞRENCİLERİNDEN
PROF. DR. İBRAHİM ŞAHİN'E
ARMAĞAN**

İsa Gürler*

Akademik hayatına 1985 yılında Ege Üniversitesinde başlayan Prof. Dr. İbrahim Şahin'in meslekteki kırkıncı yılı, sadece bir zaman dilimini değil aynı zamanda edebiyat dünyasına adanmış bir ömrü ve kurulan derin gönül bağlarını temsil etmektedir. Genellikle emeklilik gibi resmî vesilelerle hazırlanan armağan kitap geleneğinin aksine, öğrencileri hocalarına duydukları minneti ifade etmek için "sabırsızca" davranarak bu anlamlı çalışmayı henüz kendisi emekli olmadan hayata geçirmişlerdir. İbrahim Şahin'in soğuk ve mesafeli bir hoca-öğrenci ilişkisi yerine; öğrencileri için çatısı sağlam, içi her daim sıcak bir "ev" gibi kurguladığı bu samimi atmosfer, kitabın da temel ruhunu oluşturmaktadır. Deniz Depe ve Nurcan Ankay Kardaş'ın editörlüğünde hazırlanan bu eser, hocalarının zihnine ektiği akademik tohumların birer meyvesi olan on akademisyenin kaleminden çıkan makalelerle hem literatüre katkı sunmayı hem de bu eşsiz yol arkadaşılığını ölüm-süzleştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu armağan kitap, Prof. Dr. İbrahim Şahin'in akademik "evi"nde yetişmiş, onun edebiyata bakış açısını içselleştirmiş on akademisyenin (yedi doktora

* Prof. Dr. İbrahim Şahin'in meslekteki bu 40. yıl kutlamalarına, bu tanıtım yazısıyla ufak da olsa bir katkıda bulunabilmenin derin sevincini ve gururunu yaşıyorum. Hocamızın Tanpınar'dan Oğuz Atay'a uzanan o heyecanlı anlatımının ve bizlere aşıladığı yol arkadaşılığı ruhunun daha nice nesillere ilham vermesini temenni ediyorum. Nice 40 yıllara, sağlık ve edebiyatla dolu ömürlere!

ve üç yüksek lisans mezunu) imzasını taşımaktadır. Kitabın kurgusundaki en dikkat çekici ve anlamlı detaylardan biri, makalelerin alışılagelmiş alfabetik sıralama yerine, yazarların mezuniyet tarihlerine göre sıralanmış olmasıdır. Bu kronolojik düzen, hem İbrahim Şahin'in kırk yıllık meslek hayatındaki akademik seçercesini görünür kılmakta hem de hoca ile öğrencileri arasındaki zamansal bağı somut bir hürmete dönüştürmektedir.

Kitapta yer alan çalışmalar, Türk edebiyatının farklı dönemlerini ve disiplinlerini kapsayan kapsamlı bir içerik çeşitliliği sunmaktadır. Eser; Abdülhak Şinasi Hisar, Mehmet Rauf, Yusuf Atılgan ve Kemal Tahir gibi Türk edebiyatının mihenk taşlarından, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Oğuz Atay gibi modernizmin öncülerine kadar uzanan geniş bir şahıs kadrosunu derinlemesine analiz etmektedir. Bu akademik zenginlik,

Tanzimat Dönemi çeviri meselelerinden Gülhan Tuba Çelik gibi yeni kuşak yazarların dünyasına kadar uzanarak Prof. Dr. İbrahim Şahin'in klasiğe ve moderne aynı heyecanla eğilen bütüncül bakış açısını yansıtmaktadır. Üstelik makaleler; metinler arasılık, Freud'un topoloji kuramı, Bergson okumaları ve anlatı bilim gibi çağdaş teorik yöntemlerle harmanlanarak okura sıradan bir incelemenin ötesinde, güncel kuramlarla desteklenmiş güçlü bir akademik literatür sunmaktadır.

Kitapta yer alan makaleler, Türk edebiyatının farklı dönemlerini yalnızca tarihsel bir çizgi içinde ele almakla yetinmez metinleri çağdaş kuramsal yaklaşımlarla yeniden düşünmeye davet eden güçlü okumalar sunmaktadır. Bu yönüyle eser, edebiyat tarihine dışarıdan bakan bir derleme olmaktan ziyade metinlerle canlı bir diyalog kuran çok katmanlı bir akademik hafızaya dönüşmektedir.

Recai Özcan, "Abdülhak Şinasi Hisar'ın Romanlarında İnsanlık Hâlleri" başlıklı çalışmasında, Hisar'ın roman evrenini insanın iç çatışmaları, gündelik kırılmaları ve ahlaki arayışları üzerinden ele alır. Yazarın metinlerinde belirginleşen "denge" fikri; birey ile toplum, geçmiş ile şimdi, iç dünya ile dış gerçeklik arasındaki salınımlar üzerinden özgün bir yorumla değerlendirilir. Bu okuma, Hisar'ın çoğu zaman nostaljiyle sınırlandırılan edebî dünyasını derin bir insanlık hâlleri atlasına dönüştürür.

Eserde kanon dışı metinlere de yer verilmiş ve çağdaş edebiyata da bilinçli bir alan açılmıştır. Öznur Özdarıcı, Gülhan Tuba Çelik'in *Onlar ve Köpekleri* adlı kitabını merkeze aldığı çalışmasında modern bireyin yalnızlık, yabancılaşma ve kırılma deneyimlerini öyküler üzerinden çözümler. Bu inceleme, günümüz edebiyatının insanla ve hayatla

kurduğu sorunlu ilişkiyi görünür kılarak kitabın zamansal ufkunu genişletir.

Akademik derinliği belirgin biçimde pekiştiren çalışmalardan biri Özlem Öztok'un Mehmet Rauf'un *Kâbus* romanına yönelttiği psikoanalitik ve feminist okumadır. Öztok, metindeki şiddet olgusunu yalnızca bireysel bir sapma olmanın ötesinde toplumsal cinsiyet ilişkileri, bastırılmış arzular ve erkek egemen söylem bağlamında çok katmanlı bir yapı içinde ele alır. Bu yaklaşım, Servet-i Fünun romanının karanlık yüzünü çağdaş kuramsal araçlarla yeniden düşünmeye imkân tanır.

Melih Yener'in Tanzimat Dönemi çeviri faaliyetlerine odaklanan çalışması ise edebî modernleşmenin arka planına ışık tutar. Yeni bir edebî dil ve zihniyet inşası olduğuna işaret eden bu makale, Tanzimat edebiyatını şekillendiren kültürel dolaşımı kapsamlı bir perspektifle ortaya koyar. Yener bu makalesinde Tanzimat Dönemi'nin edebiyat dünyasının da bir panoramasını sergiler.

Modernist duyarlığın izini süren bölümlerde Furkan Korkut, Yusuf Atılgan'ın "Saatlerin Tıkırtısı" öyküsünü modernizm ekseninde ele alarak bireyin içsel arayışını ve "keşfetme" temasını merkezine alır. Hikâyedeki zaman, bilinç ve yalnızlık izleği; modern insanın varoluşsal çıkmazlarıyla birlikte okunur. Saadet Çetin Yıldırım ise Ziya Gökalp'ın düşünce dünyasını Henri Bergson felsefesiyle ilişkisi üzerinden değerlendirerek Gökalp'ın çoğu zaman ideolojik kalıplar içinde okunan yönlerini felsefi bir derinlikle yeniden tartışmaya açar.

Eserin teorik çeşitliliğini arttıran çalışmalardan biri olan Oğuz Yaşar Yılmaz'ın makalesi, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Geçmiş Zaman Elbiseleri" öyküsünü metinler arasılık ve Freud'un

topoloji kuramı bağlamında ele alır. Bu çok katmanlı okuma; Tanpınar'ın zaman, bilinç ve benlik üzerine kurduğu poetik evreni yeni bir kuramsal zeminde görünür kılar. Dolayısıyla Yılmaz'ın bu çalışması, edebiyat ve psikoloji üzerinden Tanpınar metinlerine yeniden bakmak gerektiğini gösterir.

Postmodern anlatının incelendiği bölümde Didem Büşra Gürçay Yurt, Oğuz Atay'ın "Demiryolu Hikâyecileri-Bir Rüya" öyküsünü anlatı bilimsel yöntemlerle çözümleyerek metnin yapısal kırılmalarını, üst kurmaca boyutunu ve anlatıcı oyunlarını ayrıntılı biçimde tartışır. Bu çalışma, Atay'ın edebiyatındaki biçimsel cesaretin kuramsal arka planını belirginleştirir.

Ayşe Bülbül'ün Sabri Esat Siyavuşgil üzerine kaleme aldığı makale ise şairin edebî dünyasında tabiat ve insan arasındaki gerilimi merkeze alır. "Cılız Terennüm"den "Yüksek Temaşa"ya uzanan çizgi hem estetik dönüşümün hem de bireysel duyarlılığın izini süren bütünlüklü bir okumaya dönüşür. Kitabın akademik yolculuğunu tamamlayan Mehmet Sıddık Nasıroğlu'nun çalışması ise Kemal Tahir'in *Çorum Üçlemesi*'ni sosyolojik bir bakışla ele alarak Anadolu insanının davranış kodlarını, köylü tipolojisini ve toplumsal yapıyı roman estetiğiyle birlikte yorumlar.

Bu çalışmaların her biri, İbrahim Şahin'in hem klasiğe hem de moderne aynı merakla eğilen bakış açısıyla bü-

tünleşerek onun "evinde" yetişen akademisyenlerin teorik derinliğini ve hocalarına duydukları vefayı simgelemektedir.

Bu armağan kitabını oluşturan makaleler, bir hocanın öğrencilerine bıraktığı zengin bir akademik miras olmanın ötesinde, kitabın sonunda yer alan fotoğraflar aracılığıyla bu mirasın insani ve samimi köklerini de gün yüzüne çıkarmaktadır.

Kitabın sonundaki görsel arşiv, sadece akademik bir kronolojiyi değil; hararetli tavra maçlarını, pikniklerdeki neşeli anları, sempozyum yemeklerinde Kırşehir havası eşliğinde edilen dansları ve kameraya verilen en doğal pozları ölümsüzleştirerek bu "ev" in ruhunu yansıtmaktadır. Bu kareler, zihinlerdeki hoca-öğrenci mesafelerini yıkan, kürsüde Tanpınar'ı veya Oğuz Atay'ı bir dostuyla konuşur gibi büyük bir heyecanla anlatan bir rehberin, öğrencileriyle nasıl birer "yol arkadaşı" ve dost hâline geldiğinin somut bir kanıtıdır.

Dolayısıyla bu çalışma, sadece on akademisyenin teorik katkılarından ibaret değildir. İbrahim Şahin'in "evinde" yetişmiş, dünyaya onun gözünden bakabilme şansına erişmiş ve yapay sınırlara inanmayan entelektüellerin birbirine bağlılık hikâyesidir. Bu fotoğraflar ve makaleler bir araya geldiğinde, öğrencilerin hocalarına duydukları minnetin ve o büyük vefanın en içten yansıması ortaya çıkmaktadır.

